



OKÉNKO

DO FARNOSTI

Ročník XV

březen 2006

číslo 3

Nebýt tebe

Má milá kukačko, víš, nebýt tebe,
Už nerozeznám jara, léta, zimy.....
Ne že by nebyli tu jiní ptáci,
jenomže jejich zpěv tak cize zní mi.

Můj milý bělouši, víš, nebýt tebe,
nedojel bych až do hor, pod souhvězdí...
Ne že by nebyli tu jiní koně,
jenomže na nich se mi špatně jezdí.

Mé milé děvčátko, víš, nebýt tebe,
jsem ve svých dnech skryt
jako v černé sluji...
Ne že by nebyly tu jiné dívky,
jenomže já je prostě nemiluji.

Tibetská lidová poezie

Foto: Zdeněk Neubero

Úvodem

Předvolební klání začíná. Politici nemají program pro další budoucnost, zmohou se jen na osočování protivníků. Kdosi navrhl zakroužkovat na kandidátkách nové kandidáty, aby konečně vypadli staří, kteří se jen drží koryta a nejsou k práci.

Ještěže uprostřed nás žijí obdivuhodní lidé. Jejich obětavost a moudrost života je nakažlivá, mají své pokračovatele v dalších generacích.

Přednáška Jana Čandy o dětském domově na Ukrajině, rozhovor s Martou Mikyskovou a články děvčat Hamplových nám zlepšují náladu.

Říkali nám, nesedejte děti do auta k cizím lidem. Dnes musíme mládeži říkat, nesedej do auta ke kamarádovi, který pil nebo neukázněně jezdí.

Velikonoční svátky jsou pro nás největší událostí roku. Těšíme se.

/v

RIZIKO DOBRÉ VŮLE

V katedrále v irském Dublinu uchovávají dveře s proraženým otvorem. V dlouhletém krvavém sporu dvou rodů se konečně jednalo o klid zbraní. Tyto dveře tehdy dělily místnosti vyjednávajících nepřátelských stran. Nebralo to konce, až najednou stařešina jedné rodiny náhle prorazil otvor do dveří k protivníkům a strčil tam neozbrojenou ruku až po rameno jako důkaz dobré vůle. Pak se dveře otevřely a podávaly se ruce dřívějších nepřátel.

Dovedu si představit, jak v pološeru doby kamenné odložil jednou pračlověk svůj kyj a podal ruku někomu z jiné tlupy. A před třemi tisíci lety uřezal David kus pláště spícího nepřítele na důkaz toho, že ho ušetřil. Po krvavé válce si podali ruce polští biskupové s německými. Ve výši 3.500 m v Alpách mezi Francií a Itálií, v Punta Helbronner, visí Kristus rozpjatý na skále a v obou jazycích je tu psána prosba: „Kdyby si tak národy světa chtěly podat ruku...“ – Toto všechno překonal Bůh, když vstoupil na scénu světa jako Dítě skrze bezbrannou ženu, aby se ho už nikdo nikdy nebál. Jaký důkaz touhy po důvěře člověka! A jaké riziko – o tom víme dost z pašijových událostí. Už jsou opět letos za dveřmi...

Jan Rybář

**„Když mi řekneš, kde je Bůh,
dám ti rubl.“
- „A já ti dám dva,
když mi řekneš, kde není.“
chasidská moudrost**

Nevidomí lidé
vidí
věci,
které neviděli,
dokud měli zrak.

Objev

Jen se tak
dívej
- a
jednoho
dne
uvidíš.

Voda

Nemusíte se
změnit,
aby vás
Bůh
mohl
milovat.

Zjevení

Antony de Mello, SJ

NESPĚCHEJTE S POSTEM

Zatímco většina katolíků se chystá „Čtyřicetidenní přípravou“ na Velikonoce, v Čechách držíme „Postní dobu“. Nespěchejte s postem, říká Ježíš.

„Učedníci Janovi a farizeové se postili. Přišli k Ježíši a ptali se: „Jak to, že se učedníci Janovi a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí?“

Ježíš jim řekl: „Mohou se synové svatebního stanu (hosté na svatbě) postit, když je ženich s nimi? Pokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit. Přijdou však dny, kdy od nich ženich bude vzat; potom, v ten den, se budou postit.“ Mk 2,18-20

Někteří z Ježíšových součastníků si mysleli, že je třeba si příchod Mesiáše vyprosít a vypošít od Hospodina. Ježíš jim říká: „To je nesmysl. Bůh ví, co potřebujete, je přející, nemusíte jej přemlouvat. Ale potřebujete přemýšlet, abyste se s Mesiášem snesli, porovnejte si, co říkají vaše autority, zda jejich názory ladí s Mojžíšem a proroky. Srov. Mt 6,1-8

Myslíme si, že modlitba a půst má nějak pohnout s Bohem. Mýlíme se, obojí má pohnout s námi. Je ale nejprve třeba porozumět, k čemu modlitba a půst je a jak funguje.

Ženichem je Mesiáš. Nevěstou je lid boží. „Svatební stan“ je ložnici novomanželů. „Synové svatebního stanu“ tvoří nevěstu (patří do množiny „nevěsta“). Mezi hosty na svatbě (naše překlady Bible) a nevěstou je rozdíl. Máme být nevěstou.

Nevěstu můžeme vytvářet jen s druhými. Společná práce je náročnější. Hrát v orchestru je těžší než zahrát sólo, hrát s druhými hokey je větší umění než rychlobruslení.

„Ježíši, ty to vedeš nějak móóc volně. Všichni se postí a vaše parta jen stále něco oslavuje. Ani nevíš, co je duchovní život“, vytýkali tesari z Nazareta.

„Co máte stále s tím postem? Myslíte si, že Bůh od vás něco potřebuje? Vy potřebujete od Boha! – domazlit se, domilovat. Adam utekl od Hospodina a vy jste synové Adamovi. Jste jak toulavá kočka, plachá a vyhublá. Potřebujete misku s mlékem, ochotit a pochovat. Když kočku nikdo nehledá, vysychá jí mícha“, říká přísloví.

Jaké dětství, taková nevěsta. Děti dvacet let dostávají (od rodičů), když to dobře půjde, stanou se dospělými – budou umět spolupracovat s druhým, dávat jeden druhému a společně sloužit. Nespěchejte do postu, nejdříve se nechte uzdravit z vaší odcizenosti. Nespěchejte a nepodceňte svou nouzi.“

Ježíš je moudrý a přející. Ví, co nám nejvíce

Přetiskujeme článek vršovického faráře Pavla Kuneše z vršovického farního zpravodaje a zajímavé reakce čtenářů.

OZVĚNY BOUŘE ODPORU

V prosincovém čísle Vinice jsem vyběhl čtenáře, kteří si všimli listopadového úvodníku Bouří odporu, aby napsali, jak oni to vidí. Připomenu ve zkratce, co jsem tehdy napsal.

Prohlásil jsem, že všelicos tvrdíme a vlastně to tak ani nemyslíme. Říkáme to bezmyslenkovitě, třeba slovo hříšník.

Při mši opakovaně na začátku, uprostřed i ke konci, všichni tvrdíme, že jsme hříšníci, ale skoro nikdo není ochoten to uznat. Mně samému to poznání trvalo hezky dlouho. Když jsem byl konečně doveden svým přítelem zpovědníkem k poznání, že moje hříchy jsou stejně vážné jako hříchy kohokoliv jiného, zděsil jsem se. Byl jsem v té době už několik let knězem! Dokonce myslím, že váženým. Tak nepříjemné sdělení a zjištění jsem nečekal. Když jsem byl ale donucen pod tlakem reálného pohledu k tomu přikývnout, otevřely se mi oči. Byl to pro mne ne malý, ale velký zážitek. Jak je možné, že jsem si toho nevšiml dříve?! Protože i mně se slovo hříšník stalo pouhou frází. Kdybychom toto označení opravdu přijali, nikdo by se nemusel pořád vytahovat nad ostatní a být uražen, když se mu něco nezdá. Protože tomu tak není, je zřejmé, že sice ústy vyznáváme, že jsme ubozí, dokonce to v některých písních zpíváme, ale to všechno víceméně bezmyšlenkovitě.

Když jsem pochopil, že jsem obyčejný, ubohý hříšník, chudinka, otevřely se mi oči pro ostatní lidi. Lidé mi přestali být nepřáteli, ale stali se mi blízkými a milými. Vždyť oni jsou na tom stejně jako já! Nejen že mají stejné plíce a játra jako já, ale zažili i různé radosti i zklamání. Toužili po něčem, co se nenaplnilo. Byli podvedeni a obelháni. Mají za sebou těžkosti života i hříchy. Jsou hendikepováni tělesně nebo duševně. Samozřejmě, každý nemá za sebou všechno, co jsem tu vypsál, ale mnozí mají mnohé jiné bolesti, které by mě ani nenapadly. Všiml jsem si a zjistil, že všichni lidé jsou stejně ubozí jako já. Ani svatý Pavel na tom nebyl jinak. Nijak se od nás nelišil, když zvolal: „Jak ubohý jsem to člověk, kdo mě z toho vysvobodí?“ (Ř 7,24). A nenajdete jinou rozumnou odpověď na tuto otázku, než tu, kterou dal můj svatý patron v dalším verši.

K těmto dvěma poznatkům – já jsem chudinka stejně jako každý druhý, patří neoddelitelně i třetí: Pán Bůh přesto miluje

schází. Ježíš je náručí Boží.

Náš týden začíná Dnem Páně, máme se nechávat domilovávat Ježíšem i jeden druhým, pak jsme schopni sloužit jeden druhému.

i mně i tebe. Jakmile vyznáme tento náš reálný stav, můžeme bez strachu žít a usilovat o dobré věci. Nezáleží na tom, zda ve vedoucí funkci nebo v podřízené. Jde nám přece o posun k dobru, ne o vlastní prestiž. Proto se nemusíme bát, že se nám někdo vysměje nebo nás bude kritizovat. Jak bychom se také měli kohokoliv bát, vždyť je stejná chudinka jako my! Že se naparuje, dělá ze sebe dokonalého nebo naopak pokorného, to nás nemůže vyvést z míry. Nám už je jasné to, k čemu on se teprve musí dostat: jsme hříšníci. Tím také přestáváme mít nepřátele. Nikdo nám nemůže definitivně ublížit, jsme totiž na straně Boží. Nakonec, nějaké těžkosti si zasloužíme. Sami jsme přece už také selhali a zklamali někoho. Uznávám, že se slovem chudinka to není snadné. Jednak má několik významů, (sám ho užívám ve dvou významech), jednak je zahanbující a ponižující. Já to slovo považuji za výstižné ve svém vztahu k Pánu Bohu. Nepovažuji se za chudinku vzhledem k ostatním, ale za chudinku vůči Pánu Bohu. Jenom „jeho milostí jsem, co jsem“ (1K 15,10). Když mi po vyjití listopadového článku jeden známý řekl „Panne faráři, nechodil jsem do vašeho kostela, ale po přečtení toho úvodníku sem začnu chodit“, řekl jsem si, že k tomuto důležitému tématu se můžeme ještě vrátit.

Přečtěte si následující reakce:

Milý Pavle, velice si vážím Tvé snahy ukazovat Písmo z nejrůznějších stránek, tak jak osvětluje otázky našeho denního života. Myslím, že diskuse o nás hříšnicích, která proběhla po Tvém kázání tehdy v neděli večer u sv. Mikuláše, se soustředila právě na jednu z důležitých stránek našeho života. Mrzí mne proto, že jsem byl jedním z těch, kteří patřili do té „bouře odporu“, o níž píšeš ve Vinici 11/2005. A přitom, s čím jsem nesouhlasil, bylo jen jedno jediné slovo: „chudinka“.

Já se skutečně necítím jako chudinka. To slovo, pokud je použiji pro sebe, pro mne znamená, že se lituji, protože hřeším. Já si ale myslím, že když hřeším, že spíše zasloužím pár facek než politování. Raději se považuji za bojovníka; vždyť svému andělu strážnému říkám: „tělo, svět, ďábla přemáhám“. Sice ještě nedokážu zkrotit ďábla jako svatý Prokop, ale mohu o to usilovat. Někdy sice podlehnu, neboť jsem oslaben dědičným hříchem, z hlouposti, nedbalosti atd. A jsem tedy hříšník, který zdaleka nedosahuje té dokonalosti, svatosti, pro kterou nás Bůh stvořil. Ale protože jsem stvořen k Božímu obrazu a Ježíšovou zásluhou také adoptovaný Boží syn, mohu se otřepat a s důvěrou se znovu vrátit k Otci a bojovat nanovo s zmenšenou silou. Takže opravdu spíše bojovník, který někdy vítězí, někdy podléhá, ale raději ne chudinka. L.R.

Další odpovědi najdete na str. 10 - 11

/v



Soužití ve více-generační rodině je náročné, ale jsou-li její členové k sobě ohleduplní a otevření, přináší veliké bohatství. Dvě sestry o tom napsaly článek. Dvacetileté vyšel článek v MF Dnes (5.10. 2005), dvánáctiletá napsala ve škole sloh.

UMÍRAT S NADĚJÍ A LÁSKOU

ŠABAT

Pokud jde o mé víkendy, jsou pochopitelně ve znamení šabatu. Ten začíná v pátek večer a končí s nástupem noci v sobotu večer. „Perfektní víkend“ by měl být podmíněn „perfektním šabatem“, jenomže „perfektní“ je v této souvislosti nevhodný pojem. I když těm, kdo šabat dodržují a účastní se bohoslužeb, nelze upřít snahu po dokonalosti, je to zápas na mnoha frontách, a nakonec jsme rádi, že jsme z něj měli potěšení, i když dokonale nebyl.

Abych nemluvil abstraktně, potěšení působí už vědomí, že je doma na šabat vše připraveno a mohu být přítomen pozeňání šabatových světél. To je ovšem povinnost manželky, a záleží tedy také na ní. Večerní bohoslužba v synagoze začíná uvítáním na šabatu, je hodně zpěvná, takže záleží na tom, má-li předzpěvák (kantor) svůj den. Rovněž tak můžu mít a nemusím mít svůj den při kázání já sám, což odvisí i od nálady a koncentrace posluchačů. Po bohoslužbě se koná sváteční kiduš (posvěcení šabatu nad vínem a chlebem) a večere. Většinou se jich účastním v jídelně pražské obce, a sedí-li se mnou u stolu i má paní, děti a vnoučata, mám z toho větší potěšení než jindy. Ale i tak mám radost, když mohu sedět s přáteli, povídat si s nimi a zazpívat si.

Od sobotního rána už čekají další nástrahy počínající nedochvilností řady našich zbožných v důsledku prodlouženého šabatového odpočinku. Všechno pak uhladí kiduš po bohoslužbě, věnovaný (špendovaný) většinou některým z členů obce, a po dobrém šouletu k obědu a odpoledním odpočinku a odpolední bohoslužbě a tzv. třetí hostině většinou dospějeme k rozloučení se šabatem s pocitem, že jsme strávili krásný šabat, i když, jak už jsem předznamenal, to mohlo být lepší. Den odpočinku pramení v olam haba, v tom příštím světě, který by vskutku měl být perfektní, ale na tomhle světě se musíme spokojit s tím, k čemu život přiměje a co nám přinese.

Karol Sidon, vrchní rabín

Vy jste se o ni starali doma? Běžná otázka lékaře a k tomu dost nechápavý pohled. Odborník ne vždy věří, jak je možné starat se o nemohoucí a těžce nemocnou babičku v domácích podmínkách. Ano, naše rodina přijala obrovský závazek a rozhodla se dát péči, lásku i finance člověku, který je na konci své životní cesty. Snad každý den pochybujeme a hledáme, co je vlastně správné. Který lékařský zásah má smysl, zdali desítky léků ještě pomáhají, jak najít vhodnou rehabilitaci, na jaké pomůcky má babička nárok.. Tisíc a jedna zdánlivě banálních starostí. Bohužel tak banálních, až nikoho nezajímají. Vznešeně se hovoří o možnosti eutanasiie, odborníci dumají a snažejí stále rozumnější argumenty. Jen se na něco zapomnělo, zapomnělo se na člověka.

Intelektuální debaty jsou jistě skvělé, jen v tomto případě ztrácejí užitek. Ráda bych viděla horlivé diskutéry, jak se sklání nad takřka bezvládným tělem a zkoušejí vyměnit plínky, jak asi po sté slyší, že všechno špatně, a pokoušejí se do tvrdošjně zavřených úst dostat trošku přesnídávky. Tohle jsou problémy, které život přináší. Jen s tím rozdílem, že jsou ošklivé a tedy nezajímavé.

Vím moc dobře, jak vypadá vysušené a vyhublé tělo starého člověka, dělá se mi nevolno, když mám ošetřit bércové vředy, ne vždy mám dostatečnou trpělivost, ale snažím se společně jít kus cesty s člověkem, který je téměř na jejím konci. Možná by jen stačilo víc naslouchat samotným umírajícím a jejich rodinám. Život s umírajícím totiž je mnohem drsnější, náročnější, ale také krásnější a dojemnější než intelektuální víření a litera zákona.

Pokud dokážeme alespoň na chvíli zapomenout na vlastní sobeckost, neochotu i na fakt, že stáří není estetické, a přijmeme, že ta bytost ležící v nemocniční posteli je člověk se svým vlastním příběhem, tak možná pochopíme, že i umírání je život. Jistě, možná právě ten, komu už zbývá málo času, se umí

radovat a těšit se. Byť ty radosti mohou být jen počet snesených vajec, šunkový chlebiček či fakt, že v televizi běží oblíbená pohádka. Až si uvědomíme, že přesně tohle může potkat i nás, začneme hledat cesty, jak umírání vrátit důstojnost, radost i naději. Umírání má být o naději a lásce, protože jen tak má svůj pravý smysl i pro ostatní.

Ludmila Hamplová

KÝM JE PRO MĚ RODINA

Rodina je skupina příbuzných lidí. V mém případě je rodina mamka, tatka, sestra, bratr, nedávno zemřelá babička, i druhá babička s dědou. Do rodiny taky patří moje tety, strýčkové, bratrance a sestřence. Naše rodina je tedy velká. Nejstarší byla moje praprateta, zemřela před měsícem ve věku 93 let a nejmladší je měsíční sestřenice Rita. V našem domě žije 5 lidí, 2 psi, 1 kocour, 4 slepice a 2 králíci. Náš dům je velký a každý je v něm vítán. Kája a Lída mají ještě jeden domov, Kája v Kroměříži a Lída v Praze.

Myslím si, že je lepší velká rodina, která drží pohromadě. Když každý v rodině má svou práci, tak se dohromady udělá víc práce než když je rodina malá. Ve velké rodině vám každý poradí, někdo až moc. Můžete sehnat od čerstvého masa až po povlečení. To všechno dělá moje rodina.

Moje rodina je pro mě hodně důležitá. Každý z nás je úplně jiný. Lída je velmi schopná a dokáže si udržet svůj názor, to bylo vidět, když se starala o babičku. Kája měl někdy pěkně štve, ale mám ho ráda. Mamka je rozumná a chápe mě. Tatka hodně pracuje a je velmi pečlivý. Babička byla velmi pracovitá a moc hodná, nikdy jsme se s ní nenučili, vždycky nám vymyslela nějakou práci. Druhá babička má náročnou práci, i když je v důchodu pracuje v ústavu sociální péče v Anenské Studánce jako učitelka. Děda je ochotný, rád pracuje a dokáže se starat o vnoučata i babičku. Oba nám pomáhali, když byla naše babička nemocná. Všechny tyto vlastnosti dávají dohromady zajímavou a živou rodinu. I když vím, že je v rodině moc těžké udržet tři generace pohromadě, je dobré to zkusit.

Moje rodina funguje velmi dobře a já jsem s tím spokojená. Nedávno to ale pro nás bylo hodně náročné. Než babička zemřela, starali jsme se o ni všichni téměř dva roky. Každý byl potřeba. To můžu dobře posoudit. Všichni jsme byli rádi, že jsme se o ni mohli starat doma. Je to lepší, než kdyby babička musela ležet někde v domové důchodců sama a nešťastná z toho, že ji doma nechceme. Myslím si, že v rodině se o sebe mají všichni starat včetně prarodičů, což není vůbec časté.

Jsem ráda, že žiju v takové rodině, v jaké žiju.
Anna Hamplová

RADŠI BYCH BYL MRAVNEJ

Arnošt Lustig

Na čtyřech CD souhrnně nazvaných Zpověď, která na sklonku minulého roku vydala firma Multisonic, vypráví spisovatel Arnošt Lustig svůj život. V chronologicky řazených kapitolách se odvíjejí podstatné okamžiky údělu, který pro člověka žijícího bez velkých výkyvů v normálních podmínkách zní po všech stránkách neuvěřitelně.

Zachytit tak dramatický život na desky a zachovat autentický způsob vašeho vyprávění je dobrý nápad. Chtěl jste si utřídit vzpomínky, nebo třeba takto propagujete své knihy?

Na deskách je sestřih ze šestatřiceti hodin nahrávek mých řečí z besed, na které už léta chodím. Odevzdal jsem syrový materiál a v Multisoniku z toho udělali čistý tvar, dali mému vyprávění řád, plynulost a časovou posloupnost - od dětství až téměř k prahu smrti. Nebyl to ale můj nápad, nemám ctižádost se propagovat, díky svému věku jsem pochopil, že to nemá cenu. Jediné, čím se člověk může prosadit, je dílo.

A to se vám podařilo. Napsal jste skvělé knihy a píšete dál. Vynořují se vám nové vzpomínky?

To taky. Hlavně ale mám touhu napsat konečně něco pořádného.

To má být skromnost?

Ne, vím, že to, co píšu, jednu kvalitu má, a tou je autentičnost. Mezi spisovatele, od kterých se učím, jako je Turgeněv, Konrad, Mann, Joyce nebo Tolstoj, jistě nepatřím. Dosáhnout jejich mistrovství je nemožné, ale musím se o to snažit. To, o čem píšu, jsem prožil. A to mi dává jistě tajné sebevědomí, nemusím si nic vymýšlet. Samozřejmě vím, že je rozdíl mezi tvůrčím psaním a vzpomínkou. Musí se mezi tím najít ten správný poměr. Podstatné je, aby spisovatel pomáhal lidem hledat odpovědi.

Odpovědi na co?

Celá naše doba je dobou přechodu - nacismus, komunismus, kapitalismus - to všechno jsou přechodné etapy, člověk je prožívá, ale pořád hledá, jak žít. A ještě to nenašel. A žádné náboženství a žádná ideologie mu zatím nepomohly. Spisovatelé se pokoušejí o ten svůj milimetr zlepšit podmínky lidského života. Vědí, že sami nic nemůžou změnit, stejně se ale musí snažit, to jinak nejde.

I vaše knihy, byť jsou sebezpůsobivější, i ta céděčka, na nichž vyprávíte zdánlivě lehkou formou o děsivých, strašných zážitcích, ukazují, že na minulost nevzpomínáte s trpkostí. Dokážete i v tragédii najít humor?

Já vím, mluvím, a lidi se často smějou. Samozřejmě nesmím zesměšňovat vzpomínky na mrtvé, to nejde. Ale povaha, se kterou jsem se narodil, mi pomáhá ty zážitky v mé mysli udělat snesitelné natolik, že jsem schopen mluvit o nich jednoduše a realisticky.

Hned první kapitola vaší Zpovědi zachy-

cuje vyprávění o dětství. Nenarodil jste se právě do přepychu...

Prožil jsem ale moc hezké dětství. Rodiče byli chudí, nikdy se mě například neptali, co jsem obědval, pro matku bylo důležité, abychom měli aspoň večeři, a trvala na tom, že k večeři se musí všichni sejít. A my děti jsme si na trhu vzaly třeba cibuli nebo zkrátka to, co zelináři moc nehlídali, a zapily to vodou, a to byl náš oběd. Nechci ale říct, že by nám maminka nedávala jíst. Třeba koupila buřty a já nemohl pochopit, proč tatínek musí mít dva, a já dostal jenom jeden.

Říkáte kromě jiného, že chudé poměry v dětství vám pomohly potom přežít v Tezezině, Osvětlemi i Buchenwaldu. Že vás na strádání připravily.

Dětství v Libni mě opravdu na lágr připravilo. Záruka přežití to samozřejmě nebyla, ale byl jsem zvyklý na hlad, na zdrženlivost v požadavcích. Já třeba nikdy neměl vlastní ponožky, všechno jsem dědil po sestře. Nenáviděl jsem to, připadal jsem si jako holčička a radši jsem chodil bez punčoch nebo



bos. Byl jsem tedy zvyklý, že člověk nemá všechno, co by potřeboval, a že se musí bez toho obejít. Na to mě to dětství připravilo. A pomohlo mi to. Protože třeba v Buchenwaldu jsem neměl boty, bylo dvacet stupňů pod nulou a vykládali jsme vagony - tak jsem si zabalil nohy do hadrů a necítil jsem se špatně. Aspoň mi nikdo nemohl ty boty sundat a ukrást. Byl jsem na tom určitě líp než ti kluci ze střední třídy, kterým teplé ponožky a svetry chyběly... Já si s tím moc nelámal hlavu, věděl jsem, jak si poradit. Přikryl jsem se starými německými novinami a zahřál se. Věděl jsem, že je to součást života. Nakonec to k životu patří, že jednou jsi nahoře a jednou dole. A tenkrát jsem byl dole.

Ale o tom jste tehdy takhle nepřemýšlel?

Ne. Celá filozofie lágru přišla až dodatečně. Ale přišla - se schopností formulovat otázky a odpovědi, přišla se vzděláním, které jsme předtím neměli. Teprve teď mi ten koloběh života nějak dochází, můžu se obrátit zpátky a něčemu porozumět - i když pořád ještě ne všemu. Pořád mi zůstávají nezodpověze-

né otázky.

Které například?

Zaprve: jak to, že tak kulturní národ jako Němci, kteří na začátku minulého století byli tím, čím je dnes Amerika nebo Japonsko, měli nejlepší mozky a nejužitečnější vynálezy, se mohl dopouštět takové krivdy, takového poškození civilizace, takového mrzačení vlastní kultury. To jsem nepochopil do dneška - ale už jsem blízko tomu aspoň si formulovat ty otázky. Nepochopil jsem ani to, jak je možné, že si to židovská část celé té lidské rodiny dala líbit. Že byla tak bezbranná, bezmocná, zaskočená, pasivní ke své vlastní zkáze, že ji dopustila. Jak je to možné? A třetí věc, které bych strašně rád porozuměl, je, jak si to mohlo celé lidstvo dát líbit. To jsou otázky, na které se zatím nepodařilo najít odpovědi, ale každý jejich aktuálnost cítí, jsou znovu ve vzduchu, jenže teď už by se netýkaly pouze Židů - bylo tu Srbsko, Rwanda, Vietnam, Kambodža... ty otázky jsou v podstatě tytéž.

Tohle všechno máte na mysli, když vás někdo přiměje, abyste mluvil o svém životě?

Po té naší zkušenosti jsme byli přesvědčeni, že se už nikdy nemůže opakovat fašismus, antisemitismus, že to není možné. A je. Ale myslím, že se to po milimetrech přece jen zlepšuje. Že nejsme tak nepoučitelní. Pořád se lidem vede dneška o něco líp než včera. To mě naplňuje pocitem naděje.

V jednom místě Zpovědi přiznáváte, že jste nezapomněl nic, co jste v koncentračních táborech prožil... Myslím, že doslova říkáte: Pamatuji si každý den, každou hodinu, každou minutu.

I když s těmi minutami jde asi trochu o nadsázku, v podstatě to je pravda. Dám příklad: Sedíme v kavárně a objednal jste si sendvič se sýrem, rajčetem a zeleným salátem, celkem skromnej sendvič na bílém talíři. Když to vidím, jsem okamžitě zpátky v Osvětlemi, proti své vůli, naskočí mi to automaticky. Vidím to před očima, jak nám dali vodovou polívku jednou za dvacet čtyři hodin a někdy ani to ne, protože nechtěli, abychom žili déle než devadesát dva dny. To si propočítali, že otrok s přídělem 242 kalorií denně vydrží 92 dní a pak už nemůže pracovat, tak at' vylítne komínem. To jsem si byl schopen zformulovat až o padesát let později. A dodneška nesnáším, abych já jedl a ten vedle mne ne.

Takže lágr s vámi „žije“ po všechna ta léta?

V mé domácnosti máme nejlepší a nejdražší porcelán, jaký si dovedete představit. Proč? Protože v Osvětlemi jsme dostávali polívku do ruky. Člověk musel dát dlaně k sobě jako misku a do ní mu nalili polívku. Když byla horká, tak ti, kteří ji pustili, dalších dvacet čtyři hodin nejedli. Aby tomu zabránili, chytali ji do nádob, které sloužily jako nočníky. Na kavalci spalo deset až dvanáct lidí a aby ten prostřední všechny nebudil, když potřeboval na záchod, používal nějakou tu nádobu. V noci do ní káleli a ve dne v ní měli po-

lívku. Rozhodl jsem se, že jestli přežiju, budu mít doma ten nejlepší porcelán.

Řeklo by se, že už jste to nejpodstatnější napsal a že si můžete trochu užívat života bez práce. Vy ale pořád píšete. Dokonce přepisujete ty krásné knihy, které se zdají být dokonalé.

Nepředělávám, jen doplňuju. Jsem přesvědčený, že kdybych umřel a nedoplnil to, tak jsem nesplnil svou autorskou povinnost. Teď jsem doplňoval o několik dialogů Ditu Saxovou. Protože ona mě v noci budí a mluví na mě. Čestné slovo. A říká mi nádherný dialogy. Jsou většinou erotického charakteru, ale já se snažím být vkusnej a slušnej, nechci, aby moji vnuci o mně řekli, ten děda byl pěkný dobytek. Vždycky jsem se řídit tím, aby se moje maminka, až to bude číst, nepohorsila. Nikdo v mé práci nenajde neslušnou větu.

Žijete napůl v Americe a napůl v Praze. Kde vlastně píšete?

Víc píšu v Americe než tady, protože tam si mě nikdo nevnímá, nerozptyluje mě. V domě, kde bydlím, žije tři sta partajů a já znám jen domovníka. To se to píše. Kdežto tady v Praze mi chybí soustředění. Můžu pracovat jen v noci nebo od čtyř ráno, což znamená, že v deset dopoledne bych si šel lehnout. Ale baví mě to. Já nemám to srdce, abych nezvedl telefon. Pět lidí denně zavolá a všichni mají nádherné propozice, co by se dalo dělat až do půlnoci. Neřeknu ne, protože si to chci užít. Mám dojem, že pořád ještě jsem si něco dlužnej. Ale asi to tak není.

To, co jste prožil, se asi nedá vymazat ani něčím přehlušit?

Nedá, to v člověku zůstane nado smrti. Ale na druhou stranu - po Osvětě má člověk pocit, že je nesmrtelný a že se mu nic zlého už nemůže stát.

Na deskách jsou také pasáže o tom, jak jste po válce dvakrát emigroval. Přesto se teď v Čechách cítíte dobře?

Mně se tady líbí, jsem tu jak ryba v akváriu, mám dost vodních vší, abych nehladověl, rád čtu, že se tady zvedl národní produkt a chtěl bych, aby se tu všem vedlo dobře, nejen mně. Myslím, že tahle země je duchovně poškozená už od třicetileté války - přítel, nepřítel, všichni ji plundrovali a každý se tu musel naučit starat sám o sebe, dělat kompromisy, které by třeba úplně mravný člověk nedělal. Naděje je v dětech našich dětí - věřím, že pak to bude senzační země, škoda, že se toho nedožiju. Ale někdo se toho snad dožije.

Mluvíte o kompromisech, které lidé dělali a dělají, aniž by jim šlo o život. Sám jste se musel asi vyrovnat s těžšími rozhodnutími. Přemýšlel jste v takových situacích, co je a co není mravné?

V nemravném světě přemýšlíte o mravnosti víc než v běžných slušných podmínkách. Jsou tři mravnosti. Jedna daná Bohem, jedna daná zákonem a pak je situační morálka, kdy jste sama sobě Bohem soudcem, něčím, co rozhoduje při každém činu - ano, nebo ne. Naše generace se poučila, že život je kompromis. I moje povolání mi každou rádkou připomíná, že život je kompromis. Já mám ideální představu povídky. Ale co mi vyjde z psacího stroje a co odevzdám nakladateli, je kompromis. Já čekal to ideální, ale dosáhl jsem jenom svého stropu. Život je celá řada kompromisů a v jejich součtu - říkáme tomu svědomí - musíme posoudit, jestli je ještě přijatelný, nebo už ne.

Někdy ale není volba možná?

Poučil jsem se a přibývajícím věkem mě v tom utvrzuje, že vždycky je možnost rozhodnout se pro lepší nebo horší variantu. Myslím, že v povaze člověka je touha po mravnosti, člověk potřebuje být dobrý - to mu dává zvláštní druh sebevědomí. Kafka psal o zákonu člověka - nikdo neví, co to je, ale asi každý o tom přemýšlí a ten zákon existuje. A my si ho pořád objevujeme. A buď ho plníme, nebo ho porušujeme. A to nás dělá - zní to pateticky, omlouvám se - ušlechtlejšími. No a to, do jaké míry jsme tím člověkem, to záleží na nás. Ale nikdy není člověk bez volby. Jenže jsme už asi třicátá generace kompromisů, která si zvykla, že uhnout je pohodlnější. Za sebe říkám, že radši bych byl mravnější než nemravnější. Nebojím se být sám sobě soudcem.

Marta Švagrová, LN 16.1.2006



Foto: Karel Mašek

STAROST

Z letošních voleb vyjde nový starosta.

V mnoha zemích občané volí za starostu někoho z předních osobností obce, třeba nejlepšího podnikatele (tak to bývalo i u nás před válkou). Člověk, který úspěšně a poctivě vede svůj podnik nebo dobře slouží druhým (třeba lékař), skýtá naději, že povede dobře i obec. Takový člověk mává nápady a cit pro věci důležité i pro budoucnost. Starosta má k ruce purkmistra, k uskutečňování svých plánů s městem, stejně jako má ve své firmě manažera k chodu svého podniku.

Tento systém umožňuje, aby starostou mohl být jeden z nejschopnějších lidí obce, člověk charakterní a osvědčený. Zároveň taková osobnost může dále vést svou firmu, nebo povolání a protože je finančně zajištěna, bývá odolnější vůči případnému podplácení. Náš politický systém zatím tento způsob vedení obcí neumožňuje, ale potřebujeme, aby se co nejdříve prosadil. Důležité je, abychom si jej zezdola přáli.

Potřebujeme starostu, který je charakterní, přeje obci, něco umí a něco už dokázal. /v

MILOVAT CÍRKEV

Nic ve světě není účelem samo o sobě včetně církve, kněží, biskupů, papežů, Bible, nic! Jen v Bohu je vše završeno; všechno ostatní je jen prostředkem. Spasit nás může jen Bůh, nikoli církev.

Říkám to ovšem s vědomím své velké lásky k církvi. Bůh zachraňuje, zatímco církev je nádherným darem od Boha, je dána, aby kázala slovo, které nás osvobodí. Jestliže ale kážeme církev a vyvyšujeme církev, znamená to nutně, že hlásáme Pána. Často kážeme sami sebe. Ježíš nikdy nekázal Izrael, kázal Hospodina Jahve. Kázal absolutní transcendenci Jahve a poslušnost vůči němu.

Ježíš ale současně Izrael nesráží. Miloval Izrael. Pokud byl Izrael věrný Smlouvě a prorokům, byl Ježíš Izraele poslušen, byl poslušen kněží, poslušen církve. Ale nezdráhal se stále tlouct na dveře. Vytrvale Izrael vyzýval, aby byl věrný sám sobě. Ježíš nás učil milovat věci nemilé, právě takové, jaké jsou.

Jestliže milujeme jenom to, co za to stojí, nikdy milovat nebudeme. Pán miloval církev, Izrael, právě takové, jaké jsou. Nemůžeme milovat církev takovou, jaká byla před padesáti roky. To není nic jiného než útek před dneškem. Tou jedinou církví, kterou máme milovat, je ta dnešní.

Richard Rohr



AKTUALITY

Poprvé ke Stolu Páně jsou každoročně zvány některé děti. Aby porozuměly, co pro nás bohoslužba znamená, nabízáme vašim dětem přípravu každou středu v 17 hod. v kostele na Kunčích. Slavnost prvního Stolu Páně pro tyto děti připravujeme na 18. června.

Každý čtvrtek v 18 hod. v kostele sv. Václava v Letohradě máme biblickou hodinu. Od 8.4. nabízíme pro nové zájemce úvodní kapitoly **Jak porozumět Bibli a Božím slovu.**

Setkání s Rúť – jednou z nekrásnějších biblických postav. V pátek 10. března v 19.30 hod. zveme ženy do jídelny Orlovny. Bibli si vezměte s sebou.

Duchovní obnova před Velikonocemi bude v sobotu 1. 4. v 9 hod. v jídelně Orlovny. Obnovu povede P. Jan Rybář.

Bohoslužbu pokání budeme slavit na Květnou neděli 9. dubna v 15 hod. v kostele sv. Václava v Letohradě.

Setkání těch, kteří se starají o úklid a provoz kostelů: ve čtvrtek 16. března v 15 hod. jsou zváni na faru ti, kteří pracují v Letohradě, Lukavici a Šedivci. Ve čtvrtek 23. března v 15.30 hod. jsou zváni na faru z Orlice a Kunčic.

Zápis z farní rady konané 16.2.2006

1. Do divadla na „Manželské vraždění“ pojedeme začátkem dubna. Cena vstupenky 290,- Kč.
2. Peníze získané z vysílačů internetu na kostelních věžích nebudou vázány k použití pro místní kostel, jsme jedna farnost a hospodaříme společně.
3. Chystáme postní obnovu i postní bohoslužbu pokání.
4. Zjistíme, kdo by sponzoroval vystoupení skupiny Hradišťan při Svatováclavské farnosti. Pokud dopředu neseženeme dostatek financí, nebudeme moci skupinu pozvat.
5. Paní Náhlíková informovala o výsledku sbírek „Adopce na dálku“, viz samostatný článek.
6. Pašije na Velký pátek připraví mládež, na Květnou neděli v kostele na Orlici je předvedou děti. Možnosti pro farní kostel a filiální kostely zjistíme.
7. Jako obvykle požádáme sbor o zpěv na Květnou neděli a Velikonoce.
8. Setkání těch, kteří se starají o úklid a provoz kostelů: Ve čtvrtek 16. března v 15 hod. jsou zváni na faru ti, kteří pracují v Letohradě, Lukavici a Šedivci. Ve čtvrtek 23. března 15.30 hod. jsou zváni na faru pomocníci z Orlice a Kunčic.
9. Příště se FR sejde 23. března 2006.

zapsala Jana Skalická

L sku, ctu a věrnost si slíbili



- 11.1. Stanislav Žila
a Jitka Maříková
18.2. Jiří Ročeň
a Ludmila Maixnerová

Ke vzkříšení jsme provodili



- 15.2. Marii Kopeckou 93 let
17.2. Miroslava Švece 76 let

Poděkování a obdiv Janu Čandovi - nejen za zajímavou přednášku, ale za péči, kterou měsíc několik našich studentů věnovalo postiženým a zapomenutým dětem v dětském domově na Zakarpatské Ukrajině. Slyšeli jsme o drsných podmínkách, nedostatečné péči, mizerné stravě, proleženích a nedostatku zájmu i pozornosti. Jsme rádi, že máme řadu mladých lidí, kteří dokáží myslet na druhé a pomáhat. /v

ADOPCE NA DÁLKU

Projekt „Adopce na dálku“ probíhá již šest let. V královéhradecké diecézi je adoptováno víc jak 1700 indických dětí. Letohradská farnost společně s charitou adoptovala 8 indických dětí (4 dívky a 4 chlapce).

Do projektu „Adopce na dálku“ jsme zapojeni od dubna 2000. Pomoc dětem spočívá ve sponzorování jejich vzdělávání. Každé adoptované dítě dostane školní pomůcky, zaplatí se mu školné a cestovní výdaje. Z příspěvku děti dostávají alespoň jedno plnohodnotné jídlo denně a je jim poskytována základní zdravotní péče. Minimální částka na jedno adoptované dítě je 5.000,- Kč na rok.

V loňském roce se do projektu aktivně zapojily také děti, které navštěvují náboženství společně s katechetkou Janou Skalickou. Dvakrát do roka napíší dětem do Indie dopisy, k Vánocům jim vyrobí drobné dárky.

Gracy Michael jsme si adoptovali v roce 2002. Tehdy jí bylo 6 let. Nyní je to desetiletá slečna, která je velice inteligentní, zajímá se o vše kolem sebe. Ve škole se dobře učí. V létě navštívila letní tábor, kde se naučila zpívat, tančit, barvit látky, malovat... Po ukončení základního vzdělání by se chtěla věnovat sociální práci. Žije se svými rodiči a s dvanáctiletým bratrem v městečku Londa. Otec pracuje v zemědělství, matka je v domácnosti.

Při sbírce se v Letohradě vybralo neuvěřitelných 64.855,50 Kč. Větší část peněz jste vha-



Vlídlná povzbuzení na MĚSÍC

Josef Schultz

Mám-li být člověkem, který miluje, musím si vážit svého vlastního štěstí a dobře stejně jako štěstí a dobra druhých lidí. John Powell

Chování souvisí se stavem našeho nitra a citovou pohodou. To, co očekáváme od ostatních odpovídá tomu, co očekáváme od sebe. Když si kvůli svým nedostatkům připadáme neschopní, chováme se přezíravě i k druhým lidem, kteří mají samozřejmě také nedostatky. Způsob, jakým se k nám někdo chová, je tedy obrazem toho, co si on sám o sobě myslí.

Člověk, který destruktivně kritizuje ostatní, asi dostatečně neocenuje ani sebe, prožívá zklamání z vlastní nedokonalosti a je vůči sobě tvrdě kritický. Pokud chceme milovat někoho druhého, musíme nejdříve přijmout a milovat sebe. To nemá nic společného se sobectvím. Hodnota lidské bytosti, která je povolána k lásce, se projevuje životem a jednotlivými situacemi v něm.

Jak souvisí můj negativní přístup k některým lidem s mým vztahem k sobě samému?

Štěstí nebude zítra.

Štěstí je dnes.

Spasení

Antony de Mello, SJ

zovali do pokladniček v kostele v Letohradě a na Orlici, někteří z vás přinesli příspěvek na adopci přímo na Charitu. Přišla také jedna sedmdesátiletá paní s tím, že chce dětem v Indii také pomáhat, a proto chodí každým rokem od jara do konce léta sbírat léčivé byliny, které potom prodá a peníze věnuje chudým dětem na vzdělání. Představit si hromadu různých bylinek (od sedmikrásek, petrklíčů až po řebříček, třezalku), která umožní jednomu dítěti studovat celý rok, není zrovna jednoduché.

Částku 40.000 Kč jsme poslali našim adoptovaným dětem na vzdělávání se v dalším školním roce, který jim začíná v červnu.

Částku 24.855,50 Kč jsme poslali na projekt „Výstavba pedagogické školy“. Tento projekt by měl pomoci studentům z venkovských oblastí získat dobrou základní pedagogickou kvalifikaci. Vystudování učitelé by se poté mohli vrátit zpět do vesnic, kde by vyučovali na místních školách v rodném jazyce.

Velice nás těší zájem lidí o chudé rodiny a jejich dě-

ti ve vzdálené Indii.

za OCH: Marcela Náhlíková

Počátkem května 2006 vyjde kniha RODOVÉ PAMĚTI V KUNČICÍCH. Paměti se začaly sbírat z popudu řídicího učitele Aloise Kněžka a učitele Emila Vondrouše.

Kniha obsahuje 42 částí od 26 rodáků a kapitol od učitelů popisující život a podobu Kunčic od 18. do poloviny 20. století a je doplněna 155 fotografiemi pisatelů, chalup a dalšího doplňujícího materiálu, z nichž některé jsou barevné.

Jednotlivé kapitoly byly psány od roku 1912 a části od učitele Kněžka jsou od roku 1890. Období, které popisují bývalí žáci Kněžka, jež sám předem vytipoval, ale i další, kteří se postupem času přidali, sahá k vyprávění jejich dědů. Předal jim ideu s hrubou osnovou a tím se podařilo zachytit veškerý život kunčických od dolního po horní konec. Podtitul knihy by mohl znít: „Od kolébky do hrobu a od jara do zimy.“

O významu a kvalitách souboru bylo dokonce předneseno šéfredaktorem ČTK Dr. Augustinem Novákem v Zemědělském rozhlasu a v listech Venkov v roce 1927. A znovu ještě v r. 1941 ve večerníku Českého Slova. Hlavní nosná část souboru vznikla do roku 1930. Další díla vznikala ještě po tomto datu, nebo byla dopsána až o mnoho let později.

Nejstarším pisatelem byl dlouholetý kunčický starosta Petr Moravec, *1836 z čp. 82, který napsal hned v r. 1912 rozsáhlý popis života Kunčic v 19. století ze svých deníků, jež si vedl od r. 1860. Nejrozsáhlejší část napsal Isidor Moravec *1882 z čp. 133, jehož dva díly psané 1912 – 1948 popisují snad vše, co se se životem na vsi pojí. Jeho zápisy pokrývají nejdélejší období od 1750 po r. 1947. Zajímavé a taktéž rozsáhlé je třídílné dílo posledního pisatele Františka Kylara *1897 z čp. 47, který po výzvě učitele Vondrouše psal své paměti až do r. 1973. Spolu s Janem Šlesingrem *1892 z čp. 148 a Vincencem Moravcem *1883 z čp. 157 zde popisují jako přímí účastníci válečná tažení v I. 1914 – 1918 na italské, albánské a haličské frontě a ruské legie i boje na Těšínsku a Slovensku v letech 1919 – 1920 za celistvost republiky.

Na knize se distribučně podílí a zajišťuje ji SDH Letohrad – Kunčice (pan Ladislav Sýkora).

Kamil Moravec
kamilmoravec@seznam.cz

Tento svět není dobrý, ale nutný a krásný. Jak krásné jsou tyto stromy! Jak krásné a účelně mají své větve rozloženy! Nic zbytečného na nich není. Pracují na nich vlivy celé zeměkoule, větry, slunce, podnebí, a tvoří jejich krásu. Jaké u nich podrobení všeho jedinému zákonu! Jak souhlasí všechny jejich zakřiveniny s křivkami země a oblaků!

Kdyby žil strom životem lidským a byl schopný cítit bolest, zajisté by ji cítil. Všechny jeho trhliny a rozpukliny by jej bolely. Ros-

Čas od času potkávám na rozlehlém pražském sídlišti Roztyly bludné duše. Nemám na mysli mutující pubescenty, toulavé sídlištní uzlíčky nervů, které si nevědí rady s panelákovou nudou a dávají to všemožně najevo. Myslím mlčenlivé sběrače odpadků. Něčím mi ti otrhanci připomínají krajánky nebo potulné dráteníky. Vracíte se z práce, v křoví to šustí a dupe, myslíte si na ježka a on se před vámi najednou zjeví chlupatý chlapík s pytle a dlouhou chňapkou, která vypadá jako čapí zobák. Sehnuté šmejdí po trávnicích, ale vlezte i do šlahounovitých nepropustných remízků. Pozoroval jsem ho, jak šikovně a důsledně to dělá, větev nezlomí a slupky vybere. Občas nahlédne do košů a popelnic, jestli ho v nich něco nezaujme (posledně to byly dětské lyže) a jde dál ze země sezobávat, co tam jiní upustili. Leze i do stromů - onehdá tahal z koruny větrem zafouknutý igelitový pytel. Přemýšlel jsem o tom poměru: jeden blázinek čistí „krajínu“, kterou zaneřádilo 50 tisíc obývajících. Ale i o tom, že za pár haléřů a bez drába-vedoucího za zády tady důsledně (a mlčenlivě) uklízí svinčik.

Právě teď, když píšu tyto řádky (už je soumrak, 20 hodin), si pod našimi okny někdo pohvizduje. Vyhlednu z okna. Šlachovitý neznámý chlápek čistí zarostlé nepoužívané dětské pískoviště, jeho okolí, lavičky (nikdo na ně nesedá) a spáry mezi velkými dlaždicemi, zarostlé pírem. S úporností a za-

fatostí, přihrbly, s pevným tahem zad, čistí „nedůležitá“ místa, kterých si všimnou tak leda čurající psi. A kdo dnes ve městě vůbec ví, co je to rvát se rukama s plevelem, kořínky, pampeliškami? Chvilí na zemi klečí, pak motykou vykopává, jakýmsi ostrým hřebem vydlobává, u sebe má ještě koště, lopatu a v několika taškách další náradí, srp, brousíky, kladívko, nože, pilky. Občas se napije z termosky čaje, narovná záda a zase se sehne. Leze teď pod jehličnany, vysekává tam kopřivy a kypří půdu. Vidím v té bujně vegetaci jen jeho nohy, jako nějakého nenápadného brouka, o kterém nic nevíme, ale jeho drobná, sotva oceněná užitečnost má v řádu světa své veledůležité místo. A zase - nikde nad ním nestojí jeho vedoucí, nikde žádný kontrolór a chlap to tady čistí, jako by šlo o vstup do královského paláce, o Hradčanské nádvoří. Vzpomněl jsem si na starého metaře pana Neifuse z rodného městyse. V šatech a vázance, od brzkého rána, v parnech i v zimě, kousek po kousku pulíroval náměstí. A vyhodil-li někdo z nás školáků na zem obal od nanuku, dostal od něj koštětem přes záda - byl jakousi mravní institucí, ochráncem čistoty. Jeho plat se podobal spíš žebračence.

Už stéká inkoustová tma a chlápek pod oknem po sobě uklízí, zametá dlaždice, hadrem otírá lavičky. Je jako ten středověký kameník, který na střeše katedrály vysekával krásné ornamenty. Když se ho ptali, proč to dělá zrovna tam, když to není ze země vidět, odpověděl: protože to vidí Bůh.

Miloš Doležal

NEUVĚŘITELNÁ PŘÍHODA

Na Orlici před školou stojí kříž. Když se stavel, v Šedivci neměli ještě hřbitov a pohřbívali nebožtíky na Orlici. Dle vyprávění stavel se kříž blízko silnice proto, aby směřoval proti cestě, která vedla ze Šedivce na Orlici a v těchto místech se scházela se silnicí. Vedla přes horní orlická pole nad nynějším JZD a byla zvána „umrlčí“, později „příčníce“. Pohřební průvod, který po ní chodil, se krátkým zastavením před křížem pozdravil a pokračoval na hřbitov. S narůstající silniční dopravou byl kříž několikrát motorovými vozidly rozbit tak, že byl dvakrát na kusy stržen k zemi. Když se

te uvnitř, a proto jeho původně hladká kůra nestačí jeho vnitřnímu růstu a puká. Tedy vzrůst je příčinou bolesti a pak touha, aby život trval. Proto všichni vyšší lidé mají hrůzu před každým pravidelným, vyměřeným, pohodlným životem. Ten zmenšuje. Odtud slovo šosáctví, tj. zmenšení.

Všechno chce žít, všechno chce Boha, neboť chtějí žítí jest tolik jako chtějí Boha.

Život se odehrává více v nevyslovitelném než ve vyslovitelném.

Otokar Březina

to stalo podruhé, bylo rozhodnuto přemístit jej na druhou stranu, aby vícekrát k poškození nedošlo.

Firma, která nové postavení provedla, neobnovila nahoře „Tělo“ (korpus), a proto jsme se rozhodli to provést sami. Žebřík dvojak, který jsme měli, byl krátký. Tak Vašek, který mi pomáhal, přivezl traktor s vlekem, který u kříže postavíme a žebřík na vleku nám výšku umožní. Blafající traktor nechal stát na silnici proti cestě ke škole a my se šli podívat ke kříži, jak nejlépe vlek postavít. Neopozorovali jsme však, že traktor klepáním motoru se odbrzdil a rozjel se do cesty, která se ke škole svažovala. Stačilo nám jen uskočit, abychom neskončili pod koly. Když se celá souprava do cesty dostala, náhle traktor nikým neřízený se obloukem stočil vlekem proti kříži. Zavřel jsem oči a čekal hrozivou ránu, která tragédii ukončí. Blesklo mi hlavou, že kříž spadne potřetí. Ale rána slyšet nebyla. Otevřel jsem oči. Kupodivu jsme zjistil, že kříž stojí a u něho vlek nacouvaný tak přesně, že to lépe ani nešlo. Stačilo však jen 20 cm a dopadlo by to jinak. Někdo třeba řekne: to bylo z pekla štěstí! Ale to asi ne - vždyť se to stalo před křížem.

Dnes, kdykoliv jedu okolo, vzpomenu si na to. Vašku, vzpomínáš si též?

Alois Tacl st.

NÁŠ ROZHOVOR

„ADOPTUJ PANENKU A ZACHRÁNÍŠ DÍTĚ“

- je název projektu dětského fondu OSN - UNICEF. Cílem tohoto projektu je získat finanční prostředky pro celosvětovou očkovací kampaň UNICEF, a to za použití symbolu, který znají všechny děti na světě - panenky. Hlavní myšlenka projektu spočívá v tom, že každá panenka představuje symbolicky jedno dítě v rozvojových zemích, které za cenu panenky (600,- Kč) bude proočkováno proti šesti hlavním smrtelným dětským chorobám. Díky této kampani se každoročně daří zachránit až 3 miliony dětí.

Panenky jsou nabízeny k prodeji na internetové stránce Českého výboru pro UNICEF www.unicef.cz, v pražských prodejnách zboží UNICEF a prodávají je i dobrovolníci, kteří panenky vytváří.

Jedním takovým dobrovolníkem je i Marta Mikysková z Letohradu, Komenského 611, která se více než rok účastní tohoto projektu:

Jak ses k panenkám dostala?

Na podzim r. 2004 byl v televizi pořad o aktivitách UNICEF, a přitom padla i zmínka o panenkách. Tehdy jsem si poprvé řekla: „Co kdybych to zkusila?“ Věděla jsem, že budu ještě dlouho doma, protože jsem měla úraz kolene. Říkala jsem si, že zkusím ušít dvě tři panenky, a když se mi nebude dařit, mohu jít kdykoliv od toho. Šít umím, to mě bavilo už od základky.

Co bylo tedy hlavní motivací?

Že využiju čas, po který jsem doma, k něčemu dobrému a užitečnému. Že pomůžu těm, kteří to potřebují. Vždyť my si tady žijeme královsky, všechno máme, a ani si neuvědomujeme, že to, co je pro nás samozřejmost - třeba očkování - je pro někoho nedostupné. Tak nějak to vzniklo.

Jak panenky šiješ? Je v tom nějaký řád?

Ano, všechny panenky jsou podle jednoho stříhu. Postupem času, jak se o tom lidé dozvívali, začali mi nosit různé zbytky látek, které by jinak dali do sběru. Ze zbytků vlny dělám vlásky a mamka mi ze zbytků vlny plete čepičky na panenky. Každá je jiná. Takže do materiálu na panenky jsem nevložit ani korunu. Někdo si myslí, že mi UNICEF posílá látky, ale tak to není...

Když panenku ušiješ, co se s ní děje dál?

Každou panenku opatřím „rodným listem“, kam napíšu jméno panenky a na zadní straně je adresa tvůrce panenky. Jednou za čas odvezu krabice s panenkami do Prahy na UNICEF. Kdo si panenku koupí, dostane i pohlednici, kterou může zaslat výrobci panenky. Tak mám i zpětnou vazbu od kupujících.

To je chytře vymyšlené, musí tě to motivovat do další práce.

Ano. Dostala jsem už skoro 100 takových poděkování od dětí, babiček i mladých lidí. 25letá dívka mi třeba píše: „... chci Vaši pa-

nenku Antonii věnovat svým rodičům. Budou se o ni starat tak dobře, jako se starali o mě. Jsem ráda, že jsme společně někomu mohly pomoci...“ A takových vyznání je celá řada, lidé občas píšou i o sobě a o své rodině. Jedna paní, která profesionálně fotografuje dětskou módu, mi psala, že využívá panenky při focení. Nebo se na panenku složila celá třída studentů. Ta přání mě vždy potěší. Díky nim vím, že to, co dělám, má smysl - pomohu potřebným, a zároveň dělám radost těm, kteří panenku „adoptují“.



Určitou roli v rozhodování pro tuto činnost asi sehrálo tvoje zranění.

Ano, dá se to tak říct. Nevím, jestli bych se k tomu dostala, kdybych chodila do práce. Možná ano, ale rozhodně ne v takové míře, protože vše je dost náročné na čas. Ráno vstávám dřív - jako bych chodila do práce. Tou nemocí jsem nabyla nových zkušeností i přátel. Nikdy jsem si neposteskla: „Kdyby se mi to nestalo...“ Ta skutečnost tu je, a tak se snažím brát vše, co přichází, a vyplnit pozitivně i tento čas. Teď už jsem po všech operacích a doufám, že vše půjde k lepšímu...

Ty panenky jsou velmi pěkné a kvalitní, bundičky mají dokonce podšívku!

Ono se to tak šije jednodušeji... Mě to prostě baví a vyživám se v tom. Kolikrát někde kouknu na kus hadry a už si říkám: „To by byly pěkné šatičky pro panenku nebo vesta pro panáčka“ - některé panenky jsou totiž kluci. Jsou to takové naše děti, do každé vložíme něco ze sebe. Už jsem ušila 230 panenek a dalších 70 mám připravených na dohotovení. Když si představím, že za každou panenku je jedno zachráněné dítě, tak z toho mám moc dobrý pocit. Musím říct, že ta práce mě naplňuje a obohacuje...

Děkujeme za rozhovor.

/M

RODINA

PROČ STARŠÍ DÍTĚ ŽÁRLÍ NA MLADŠÍ SOUROZENCE

Jak pomoci dětem, které dostanou nového sourozence, navázat pěkný vztah k malému bráškově nebo sestřičce?

Každé dítě nutně potřebuje vědět, že je rodiči bezvýhradně přijímáno, že je doma mají rádi takové jaké je. Jeho pocit bezpečí závisí také na uspokojení základních lidských potřeb. Dítě, které má hlad nebo mu je zima, se obtížně vypořádává s náročnou situací. Nové miminko dokáže staršímu sourozenci hodně „nabourat“ jeho pocit bezpečí a pohody v rodině. Maminka možná nemá vždycky čas, aby staršímu dítěti vyhověla a také už někdy od něj očekává samostatné chování.

A jak se asi cítí ten starší? Pocit, že ho sesadili z trůnu, že jeho místo v rodině najednou zaujalo miminko, které jen leží nebo brečí, určitě není nijak příjemný. Mimoto maminka je nějaká jiná, unavená. Není divu, že se starší sourozenec může uchýlit k takovým projevům, které nás zaskočí (vzteklá se, chová se jako miminko - pomačkuje se, vyžaduje chování apod.).

Proč děti žárlí?

Nemůžeme tvrdit, že starší dítě bude zákonitě žárlit na toho mladšího. Jaké okolnosti mohou „přispět“ k tomu, že se starší dítě bude obtížně vypořádávat s příchodem miminka? Jedním faktorem je věkový rozdíl mezi oběma dětmi. Pokud se narodily do roku a čtvrt po sobě, často se žárlivost neobjeví. Péče o děti, které přišly tak rychle po sobě, ale často rodiče velmi vyčerpává - mnohdy se takto „sejde“ miminko s batoletem, které ještě samo nechodí, takže pak rodiče komplikovaně řeší třeba vycházky, koupání... Výhodou této věkové kombinace je to, že k sobě děti velmi rychle najdou cestu, a tak po překonání náročného začátku s kojencem a batoletem najednou máme dvě děti, které mají podobné zájmy a doveudou si spolu hrát.

Tak tomu třeba bylo u dvou děvčátek - Marjánky a Kačenky. Kačka se narodila jeden den před prvními narozeninami starší sestry. Rodiče s nimi měli plné ruce práce, ale podařilo se jim sladit režim miminka s potřebami batolete, a ze sester vyrostla nerozlučná dvojice.

S žárlivostí se častěji setkávají rodiče, kteří mají děti přibližně dva až tři roky po sobě. Starší sourozenec už má své pevné místo v rodině a může se tím malým cítit odsunutý do pozadí. Někdy mohou žárlivostí „nahrát“ i sami rodiče, třeba když chtějí pro starší dítě, aby opustilo svoji postýlku a přenechalo ji miminku.

Žárlivost ale může vzniknout, ať jsou jakkoliv staré a ať se nám zdá, že je rozdíl mezi nimi naprosto ideální, a často tomu napo-

KDYŽ JE DÍTĚ ZRALÉ PRO VÍCELETÉ GYMNAZIUM

Z praxe pedagogicko-psychologické poradny víme, že někteří rodiče neřeší, zda je pro jejich dítě lepší základní škola nebo víceleté gymnázium. Vycházejí z přesvědčení, že víceleté gymnázium poskytne každému dítěti lepší výchovu i vzdělání. Pro mnohé je rozhodujícím argumentem nespokojenost s konkrétní základní školou. Nevidí jiné řešení, než nechat své dítě odejít a když už, tak rovnou na gymnázium. Problém je, že i mezi gymnázii jsou rozdíly v kvalitě výuky, náročnosti a atmosféře. Ne všechna jsou lepší než základní školy a i kdyby byla, vždy bude platit, že pro některé děti je vhodnější jeden typ vzdělávání, zatímco pro jiné druhý. Můžeme však poznat, které jsou které?

Vyvarujeme se zjednodušení

Zpravidla se říká, že víceletá gymnázia jsou určena žákům nadaným – rozumějme chytřím. Pokud chceme, aby na něm naše dítě uspělo, měli bychom se tohoto zjednodušení vyvarovat. I když se nám jeví jako šikovné, bystré, zvidavé, nemusí být ještě vyhráno.

mohou právě dospěli. Častým nešvarem, se kterým se můžeme setkat, je přirovnávání staršího a mladšího dítěte, zdůrazňování roztomilosti a případně i pěkného vzhledu jednoho z dětí.

Malá Maruška dostala malého brášku, když jí byly čtyři roky. Moc se na něj těšila, rodiče doufali, že z ní bude malá chůvička. A co vedlo k tomu, že na svého brášku nakonec strašně žárlila? Jednak byli rodiče velmi úzkostní, protože před narozením malého Vítka maminka jednou spontánně potratila, jednak neustále vyzdvihovala, jak je chlapeček roztomilý a pěkný. A tak ta šikovná starší sestřička, která malého krmila a přebalovala, mu začala nenápadně ubližovat – kousat ho do prstů.

Žárlivost může mít různé podoby. Někdy vypadá jako „obyčejné“ zlobení. Šestiletý Tomášek a čtyřletý Pavlík se dočkali očekávaného třetího brášky. Tomík, který se na miminko velmi těšil a stále se s ním chlubil, začal být velmi neklidný, u ničeho nevydržel a neposlouchal. Změna v chování byla reakcí na to, že se doma něco změnilo.

Jak můžeme předejít dětské žárlivosti?

Žárlivost je sice přirozená vlastnost, ale může na nás působit jako projev patologie. Patologií jsou nezralé projevy, agrese, nezpracované pocity vlastní zbytečnosti. Projevům rivality můžeme čelit zejména tím, že každému dítěti poskytneme v rodině jeho místo. Dítě musí pocítit, že se „vejde“ do lásky rodičů. Láska není koláček, který se rozdělí na několik malých částí. To nešťastné dítě to tak ale cítí. Další nutností je nevydávat sourozence za toho, kdo není. Miminko nebude hned kamarád ani nemůže hrát fotbal. Možná, že je to teď nuda. Ale my dva patříme k sobě. Pořád, i když tu je miminko.

Mgr. Marie Těthalová, Děti a my 2/2005

Rozumové nadání je totiž pouze částí souboru studijních předpokladů, které tvoří řada dalších charakteristik osobnosti. Pro vstup na gymnázium by dítě mělo být zralé celkově – fyzicky, psychicky, studijně i sociálně. Sám fakt, že někdo v jedenácti letech vypadá na devět, zásadní překážku představovat samozřejmě nemusí, pokud drobná postava nebo křehkost není odrazem celkové nezralosti organismu. Stejná zátěž takové dítě unaví víc, než jeho vrstevníky. Víc sil ho může stát např. už jen cestování do vzdálenější školy, na učení mu jich pak zbývá méně, než potřebuje.

Jedním z vodítek pro posouzení zralosti dítěte je, zda na gymnázium jít chce. Respektive proč chce nebo nechce. Chce proto, že se těší, jak se ve škole víc dozví a bude řešit zajímavější úkoly, nebo je hlavním důvodem, že si kamarádi slíbili, že zůstanou napořád spolu? Důležitost kamarádských vztahů pro to, aby se dítě ve škole cítilo dobře, určitě není radno podceňovat. Právě naopak – u dětí, které jsou citlivější, uzavřenější, a proto méně snadno navazují nové vztahy, může být příčinou selhání na gymnáziu to, že si nedokázaly brzy najít kamarády a připadá jí si opuštěné a nešťastné. V tomto případě je dobré pokusit se hledat cestu, jak zajistit, aby takové dítě na nové škole mělo někoho, koho už zná.

Když dítě na gymnázium nechce

Když potomek na gymnázium nechce, ptejte se proč, ale počítejte s tím, že ne vždy dokáže jasně odpovědět. Možná by rád, ale bojí se, že studium bude příliš těžké, neumí odhadnout, zda uspěje a podobně. Pokud se podaří jeho obavy rozptýlit, najednou mu vzroste sebevědomí a začne se těšit. Nebo se víc učít zkrátka nechce a právem se obává, že ho nepochválíme. Nechuť k učení přitom nemusí být jen lenost. Ne každý, i chytrý člověk, je studijní typ. Což neznamená, že jednou s úspěchem neabsolvuje vysokou školu. Pouze motivace bude jiná, než že ho baví studium jako takové. Na víceletém gymnáziu jde ovšem hlavně právě o to učení. Očekávání dětí bývají různá, ale ty studijně zralé lze poznat i tak, že je lákají především věci související s ním – nejen krásná nová tělocvična a kroužky, které gymnázium nabízí.

S kým se poradit

Protože do hlavy byt' nejbližšího a nejdražšího člověka nikdy úplně nevidíme, doporučuji poradit se o přechodu na víceleté gymnázium s učiteli na základní škole i s psychologem. Učitel ví, jak je dítě v hodinách aktivní, zda má či nemá trému, jak reaguje na své chyby a nezdary. To vše může být pro úspěch ve větší konkurenci důležité. Zejména na dobrých gymnáziích se scházejí žáci, kteří dosud ve svých třídách patřili k nejlepším, ale zde už všichni první nebudou. Obtížněji se s tím vyrovnávají jedinci, kteří jsou výrazně orientovaní na dobrý výkon a mají strach z neúspěchů. Ztrátu pozice premianta mohou nést velmi těžce, ztrácejí s ní i zájem o učení. Trápí se, ač na tom ve skutečnosti nejsou nijak zvlášť špatně.

Jisté problémy hrozí rovněž žákovi, který všechno umí, ale nikdy ruku nezvedne, což paní učitelka na základní škole ví, takže mu dává možnost uplatnit se, povzbuzuje ho a chválí. Zase to automaticky neznamená, že nesmělé, neprůbojné dítě na gymnázium nepatří. Je ovšem třeba vědět, že takové je (doma se některé projevují zcela jinak než ve třídě) a správně předvídat, jestli si bude umět, zejména zpočátku, kdy učitelé nové studenty teprve poznávají, samo poradit v soutěži s aktivnějšími spolužáky.

PhDr. Helena Hudečková, Děti a my I/2006



ODPOVĚDI ČTENÁŘŮ na článek vršovického faráře Pavla Kuneše „Bouře odporu“ ze str. 2 :

Pavle,

asi si to přeče jen vykládám trochu jinak, pokud se opravdu lituješ. Já se nemohu přece litovat, když do většiny malérů jsem se dostala vlastní vinou, tedy dalo by se říci dobrovolně.

Musím uznat, že nemám jiné substantivum, ale řekla bych, že jsem proti Pánu Bohu nemožná, neschopná, malá....

Chudinka totiž znamená: jeden slabší ze stejných, alespoň tak to chápe většina lidí, řekni lidem, ať Ti dají příklad chudinky, vždycky řeknou: chudý mezi bohatými, nemocný mezi zdravými....

A vůbec, nelituj mě, není proč, spíš mně vynadej a ukaž cestu, to má smysl. Uznávám, že vážnu na slovíčku, ale jinak to funguje skvěle, máš to dobře promyšlené. Taky vím, že mě má Pán Bůh rád, a to i když to se mnou není vždycky lehké, o tom snad nelze pochybovat, to by víra ztratila svou cenu.

Nech si klidně svou kunešovskou chudinku, také máme svá slova, která jiní nechapou. S.P.

Za dva dny tentýž odesílatel:

Zase musím sklopit ouška a říct, že máš pravdu. Slovo chudinka má sice obecně jiný význam, jasně tu provokuje, přitáhne pozornost a člověk se musí zamyslet, a to je skvělé. Nevzdávej se ho, funguje to. I úvodník ve Vinici se Ti povedl. Pomohls mi srovnat si zas kousek života. Díky. S.P.

Kdybych měl psát, proč souhlasím a souzním s chudinkou, i když jsem měl kdysi velké výhrady, bylo by to na určité aspoň dvě stránky, ale sdělení prý má být krátké. Tak tedy: mám je rád stejně jako ostatní Pavlovo civilní překládání z málo srozumitelného jazyka církevního do aktuální mluvy proto, že mne nutilo k zamýšlení se, a také proto, že mi umožňovalo porozumět leccemu z toho, čemu jsem buď nerozuměl, nebo si jen myslel, že rozumím... Dnes už to pro mě neplatí?! Do jisté míry pořád, to jen že dnes už si hodně přemýšlím sám a těší mě, že se na těch cestách s Pavlem i nadále potkávám. Co mě tedy na Pavlovi přitahuje, i když už mi nedává tolik nového jako dříve? To, co u sebe a většiny ostatních lidí postrádám. Totiž že nepoužívá velká slova, že je možná pro někoho „snižuje“ tím, že použije jiná, na která nejsme zvyklí (a tím nás všelijak štvě, provokuje, ale také – soudím – uvádí do reality), ale především proto, že jejich obsah skutečně žije. Je inflace slov, knih, moudrů a vznešeností. Všichni o všem „moudře“ mluvíme (tedy aspoň já často), všichni všemu rozumíme (což je skoro vždy omyl), ale žít to, co chá-

žeme, to už je (pro mě) a většinu těch, co znám, téměř nepřekonatelný problém. A nakonec mi přijde na Pavlovi fajn, že je chudinka. Že nejen mluví o tom, že dělá chyby, ale že je ochoten je i aktuálně nahlédnout. To moc přeji sobě i nám všem!! Neznám mnoho těžších věcí, než přiznat si, že jsem ublížil, když jsem myslel, že pomáhám, že jsem lhal, když jsem se domníval, že mluvím čistou pravdu apod. A naopak, že ten, kdo mi ublížil, zalhal, podvedl, je možná stejný chudinka, který si myslel, že koná dobře?! A věříme-li, že nás Bůh přes naši malost a všelijakou nedokonalost má rád, to je (opět) na každém z nás. Amen. J.K.

Co máme dělat bratři? (Sk 2,37)

V úvodní stati listopadové Vinice popsal Otec Pavel to, o čem již dříve hovořil ve svých kázáních. Sám shrnul obsah článku do tří základních poznatků, které platí pro každého : jsem hříšník, všichni jsme hříšníci, přesto nás má Pán Bůh rád. Asi každý z nás uzná, že tyto tři poznatky tvoří správný základní, výchozí postoj. Vzniká však otázka co dál. Svými hříchy jsme poškodili dru-



Foto: Pavel Aleš

hé lidi i sebe. Zarmoutili jsme však i Boha, který je svatý a kterému na nás záleží. Svůj vztah k Bohu můžeme přirovnat ke vztahu dítěte k otci, k rodičům. Když dítě provede něco vážného, cítí, že to nebylo správné a řekne: „tati, mami, nechtěl jsem vám způsobit bolest, mrzí mne to, už to víckrát neudělám“. A snaží se pak být „pokání“. My máme pokání velmi usnadněno díky Dítěti, které se narodilo před námi, díky Ježíši. Boží Syn se ztotožnil s námi a trpěl za naše hříchy. Proto můžeme přijmout svátost pokání (nazývanou také svátost smíření). Jak

jsme se učili, pokání má tyto kroky: zpytování svědomí, lítost, opravdové předsevzetí, zpověď (tj. vyznání), zadostiučinění (tj. náprava škody). Pokání je dobrou přípravou na vánoční nebo velikonoční svátky i na jiné důležité chvíle. Proto jsme nedávno, v adventní době, slyšeli v kostele při evangeliu slova Jana Křtitele, který vyzýval k pokání. Po vykonaném pokání je správná chvíle k prosbám za sebe i za druhé. Máme úžasnou možnost, jak pomoci našim blízkým, našemu městu, naší zemi, celému světu. My křesťané bychom měli být těmi, kteří stojí před Bohem a prosí. M.M. st.

Před sedmi lety jsem měla takový strach ze života, že jsem ho nemohla unést. Tedy moje hlava. Bylo ho tolik, že mi začala prskat a bolet tak, že jsem skončila v nemocnici. A tehdy jsem Tě, Pavle, uslyšela. Tedy lépe řečeno, začala jsem tě poslouchat. A také to o chudinkách a o tom, že mě Bůh miluje, že mohu být taková, jaká jsem, že se nemusím tolik bát, že mohu být pokojně živa. Jsem ráda, že toto všechno, alespoň někdy vím. Věřím Ti, že žiješ plně s vědomím toho, že jsi chudinka, a proto že můžeš být tak živý, laskavý, odpouštějící a spolehlivý. (...) A tak ti za všechno moc děkuji a pro sebe doufám, že mě třeba někdy přestane ta hlava bolet úplně. J.K.

Milý Pavle,

když mi někdo řekne: „Já jsem chudinka“, rozumím tomu tak, že mi chce sdělit, že pro mě nemůže nic udělat, že potřebuje, abych ho litoval. Ale nic na něm nechtěl. Jsem přesvědčen, že tak tomu rozumí i několik dalších lidí. Nemyslím, že bys tomu tak rozuměl ty, ale na druhou stranu nevím, jak tomu přesně rozumíš. To je, arcitě, tvůj daleko obecnější problém.

Ve snaze distancovat se od různých náboženských klíšé, jsi vypustil ze svého slovníku řadu slov, která se v náboženském kontextu běžně používají. Jsou to např. slova láska, ospravedlnění, spravedlnost, milosrdenství, vykoupení, čest atd. Vytvořil sis svůj slovník, který se sice syntakticky neliší od češtiny, ale má značně jinou sémantiku. Vzhledem k tomu, že většina tvých posluchačů nezná slovník, který by umožnil překlad z tvého orwellovského ptydepe do češtiny, stává se, že mnohdy leckterá tvrzení budí pohoršení, nebo v lepším případě rozpaky. J.N.

Dva lidé vstoupili do chrámu, farizeus a celník: První přistoupil k oltáři: „Pane, děkuji, že nejsem jako jiní lidé. Postím se, modlím se, dávám desátky, obdarovávám chudé.“ Druhý zůstal vzadu, nechtěl ani oči pozvednout a šeptal: „Bože, buď milostiv mně hříšnému.“

Člověk ani nemusí chodit do kostela a je mu to jasné : Ten první je trouba, druhý je na tom dobře, všichni bychom se s ním rádi

identifikovali. Evangelium situaci líčí zřetelně. Nejenom na tomto místě: Vždy bychom byli rádi synem marnotratným i tou jedinou ovčí ztracenou, víme dobře, že 99 spravedlivých je i s tím farizejem jedna pakáž.

Pater Bonaventura Bouše dával šatnářkám nečekaně vysoké spopitné, jednou to vysvětlil: „Ony se na mne usmějou a na mně ulpí odlesk Božího odpuštění.“ Z mého pohledu to byl svět:

Život věnoval Boží službě, jako řeholník byl ve vězení, pak tramvaják, skladník, jakápak hříšnost. Ale já jsem v něm potkal člověka, který pravdivě žil v pozici celníkově: Bože, buď milostiv mně hříšnému!

„K poznání vlastní hříšnosti mě dovedl starší kolega-kněz“, napsal Pavel v předminulém viničním úvodníku. Věřím mu, jednou mi po zpovědi řekl: „Hříšník sděluje odpuštění hříšníkovi.“ Co ale dělat, když zdánlivě není z čeho se zpovídat? Mám se drásat temnými stíny vlastní

minulosti, kdysi už vyznanými a prolitovanými, nebo malicherně „vyčytávat“ různá opomenutí večerní modlitby? Jednu dobu jsem se zpovídal z hříchů proti šestému přikázání. To celkem „fungovalo“ za hříchy jsem se styděl, vyznával zkroušeně a polepšení sliboval upřímně. Přestalo to se změnou rodinné situace a já se zase octl na dlažbě, rozpačitý nad neschopností poctivě naplnit tu krásnou větu: „Bože, buď milostiv mně hříšnému.“

Ta věta mi připadala jako podívat se na správný výsledek na konci sbírky úloh z matematiky. Jak ale najít správné řešení? Myslíím na svoje děti hledající těžce své místo v životě. Někdy se vůči nim stavím do pozice mrtvého brouka, jindy se vztekle snažím předělat je. Potom odprošuju a situace se opakují. Nad obrázky, které dělám stále dokola, jsem pochopil, že je třeba kreslit stále dál. Často vzpomínám na karikaturu, kterou jsem kdysi viděl v nějakém časopise.

Cíl – v mém případě krásný obrázek a správné řešení příkladu – není dosažitelný, ale je radost stále se o to snažit. Až nebudu stačit a nedoběhnu, snad mě Pán přijme i s tím nanicovatým stádem spravedlivých.

V.S.

Náhodou se mi dostala do rukou Svatováclavská vinice 11/2005. Přečetl jsem si úvodník o Bouři odporu a spíš jsem se potěšil

a „nerozbouřil se“. Pokusím se to vysvětlit co možná nejstručněji. Když člověk zjistí, kde se nachází, je potěšen. Vyjdu z metra ve čtvrti, kterou neznám, s adresou v ruce a rád pak stojím u plánu města, kde je zakroužkováno místo s nápisem „zde stojíte“. Pilot letadla, který neví, kde je, a přístroje mu neukazují, je v nebezpečí života. Správná diagnóza umožní léčení a uzdravení. Další příklady snadno každý vymyslí.

Nemarnotratný syn o tom, že je také chudinka, zatím nevěděl. Nedokázal svou přítomnost s otcem prožít a neměl ani důvěru v to, že by mu otec splnil přání – slavit s přáteli. Tím, že se urazil a trucoval při uvítání nezdrábného syna – svého bratra – vyšlo najevo, že jeho vztah k otci může být daleko volnější a bohatší než dosud.

Člověk během svého života se mnohokrát ocitne v situaci obou synů. Dostane-li se z pozice marnotratného syna, je jistě

potěšen. Najít potěchu v tom druhém případě je myslím (aspoň pro mne) obtížnější. Protože neudělal jsem nic špatného, vše poslušně plnil. Co mám ještě udělat? Urazím se a „bouřím“. Dostaví-li se po „bouře“ duha, je to šance k lepšímu vztahu.

Nic z toho, co jsem tu napsal, není jednoduché. To je: Zjistit, kde vlastně stojím = poznávat sám sebe. Plížit se pln studu a výčitek svědomí k tomu, kterého jsem zklamal. Vzdát se pocitu, jak perfektně jsem plnil příkazy, ale zanedbal živý vztah. Pokud to vyznělo, že mám patent na rozum, tak se moc omlouvám. Chtěl jsem být hodně stručný.

V.G.

Chtěl bych ještě reagovat na úvodník v listopadové Vinici. Lidé by si měli všimnout, v jakém světě dnes žijeme. Kolik bídy a utrpení je kolem nás. Kolik lidí je nuceno žít pod hranicí chudoby. Jak my lidé, kteří máme dobré životní i pracovní podmínky, se necháme zmítat vášněmi rozhořčení, jak jsme hned uražení, hrozíme, nepřijemné věci odpládáme ještě horšími. Nedostatek našeho ovládní, lásky k druhému, hojení našich bolístek na úkor druhého. Opravdu jsme vlastně chudinky. Měli bychom si uvědomit, že každý den nám dává novou šanci něco pro druhé udělat, pracovat na sobě samém. K tomu nám může dopomoci jedině naše Víra.

J.L.

O SKVRNĚ NA TVÁŘI RUSKA

Teze o nutnosti říkat Rusku pravdu vytýčil jasně v devadesátých letech tehdejší prezident Václav Havel, když odpovídal na otázku, jak nejlépe pomoci Rusku v jeho těžkém přechodném období od komunismu k demokracii.

Intuitivně tehdy uchopil imperativ kořenící až v devatenáctém století a v počátcích století dvacátého ze samotné podstaty moderní ruské filosofie. Slova Nikolaje Berdžajeva o tom, že je „Rusko zemí neslychané servility a děsivého ponížení, zemí, která nemá povědomí lidských práv a důstojnosti lidské osobnosti, zemí setrvačného konzervatismu, zemí pevného způsobu života a tíživé hmotnosti,“ platí dodnes.

A dodnes platí, že je vyslovovali lidé s nejrůžštějším myšlením nikoliv proto, aby rozdílali sebehanou svou vlastní duši, nýbrž proto, aby vyslovili pravdu, kterou cítili.

Berdžajev byl jen pokračováním tradice. Každý ruský student literatury dnes ocituje Čadajevův dopis napsaný před dvěma sty lety: „Nejsme ani Západ ani východ a nemáme tradice ani toho ani onoho. Nás vykázaných jaksi mimo čas se nedotkl obecný vývoj lidského rodu. Žijeme jen v nejužší přítomnosti, bez minulosti a bez budoucnosti, v prostředí mrtvého ticha. Vyloučení podivným osudem z obecného pohybu lidstva, neshromáždili jsme také nic z tradičních idejí lidského rodu. Není u nás vnitřního vývoje, přirozeného pokroku, nové ideje vymetávají ideje staré, poněvadž nevyrostají z nich a padají jako z modra nebe. Nejlepší ideje, nemající spojitosti a souvislosti se ruší v našich mozcích jako neplodné světélkování.“ Dopis koloval. Gercen o něm říkal, že to bylo volání o pomoc. Puškin jím byl oslněn. Bouřil srdce děkabristů. Cara přiváděl k šilenství. Nikoliv kvůli zjevnému negativismu, ale kvůli pravdě.

Pravdu by měl slyšet při své návštěvě Česka i prezident Ruské federace Vladimir Putin.

Udržování dobrých vztahů mezi Ruskem a Českou republikou je přirozené a pro obě strany potřebné. V evropském prostoru je přátelská spolupráce mezi státy normou, kterou je třeba dodržovat.

Mezi přáteli však je třeba říkat pravdu. Rusko je dnes v obtížném a dlouhém přechodném období a potřebuje reflektovat názory ze zahraničí. Uzavírání se před světem se Rusku v historii mnohokrát nevyplatilo.

Z české strany by měla zaznít při návštěvě prezidenta Putina kritická slova. Minimálně taková, jaká použila při návštěvě Moskvy německá kancléřka Angela Merkelová. Ta hovořila zejména o novém kontroverzním zákonu, který omezi aktivity zahraničních organizací pro lidská práva v Rusku či o porušování lidských práv v Čečensku.

V tomto punktu by například mohli čeští politici při jednání s prezidentem Putinem vzpomenout slov jiného pravdaborce ruských dějin Lva Tolstého, který popisuje



Foto: Miroslav Rotter

odpor Čečenců proti generálu Jermolovovi: „Nebyla to nenávisť, nýbrž odmítnutí uznávat ty ruské psy za lidi, takový odpor, znechucení a ohromení nesmyslnou surovostí těch tvorů, že touha je zničit byla stejně přirozená jako touha ničit krysy, jedovaté pavouky a vlky, přirozená jako pud sebezáchovy.“ Tvrdá a pravdivá slova člověka, nad nějž stěží může být ruštějšího. Platí bohužel i dnes.

Jaromír Štětina, 1.3.2006

NEZAVÍTEJME NAD ČINY RUSKA OČI

Čečensko je od zbytku světa odděleno těžkou oponou, kterou se nestrannému pozorovateli podaří jen stěží proniknout. Kolik mrtvých bylo mezi civilisty za deset let války? Podle nevládních organizací 100 až 300 tisíc, tedy každý desátý až každý čtvrtý. Kolik voličů se zúčastnilo voleb v listopadu 2005? Podle ruských vládních zdrojů 60-80 procent. Podle nezávislých pozorovatelů dvacet procent.

Mlha, která obestírá tuto část Kavkazu, znemožňuje jakékoliv číselné vyjádření spouště, kterou nelitostný konflikt napáchal.

Nic neomlouvá mlčení

Cenzura nezakryje hrůzy. Před našimi očima bylo srovnáno se zemí hlavní město (Groznyj, 400 tisíc obyvatel) - to je poprvé od roku 1944, kdy Hitler potrestal Varšavu. Takovou nelidskost nepřekryje ani nálepka boje proti terorismu, štáb ruské armády předstírá boj proti hrstce teroristů, jejíž stavy odhaduje mezi 700 a 2000 bojovníků.

Co bychom řekli, kdyby se britská vláda rozhodla bombardovat Belfast nebo španělská vláda Bilbao pod záminkou zničení IRA nebo ETA? Ticho celého světa je vodou na mlýn plnitelům Grozného a dalších čečenských měst a vesnic.

Copak si čečenské ženy, děti a civilisté zaslouží méně respektu než zbytek lidstva? Jsou ještě považováni za lidské bytosti? Nic neomlouvá naše globální mlčení.

1. Jde o naši nejzákladnější mravnost. Jak se můžeme smířit se znásilňováním dívek unesených okupačními jednotkami nebo jejich milicemi? Proč trpíme zabíjením dětí, unášením chlapců, kteří jsou mučeni a živí nebo mrtví prodáni zpět svým rodinám? A co „filtrační tábory“? A co „lidské pochodně“? A co exemplárně zničené vesnice? Několik odvažných nevládních organizací a ruských i západních novinářů přináší svědectví o nesčetných zločinech. Nebudeme moci říct „my jsme to nevěděli“.

2. Jde o základní princip demokracií a ci-

vilizovaných států: právo civilistů na život, povinnost ochrany nevinných, vdov a sirotků. Mezinárodní smlouvy a Charta OSN jsou závazné. Právo národů na sebeurčení neznamená právo vládců volně disponovat s osudy lidí.

3. Jde o boj proti terorismu. Kdo si ještě nevyšiml, že ruská armáda hraje roli hasiče-pyromana? Deset let potlačování ve velkém měřítku zdaleka oheň terorismu neuhaslilo - naopak, oheň se šíří dál, překonává hranice, zaplavuje Severní Kavkaz a z bojovníků dělá bestie.

4. Jde o politický realismus a o zdravý rozum. Jak dlouho budeme přehlížet skutečnost, že ruská vláda poukazováním na strašáka „čečenského terorismu“ likviduje svobody nabyté při rozpadu sovětského impéria? Převzetí moci nad médií, zákony proti nevládním organizacím, posílení „vertikály moci“: válka kamufluje a motivuje znovunastolení centrální moci bez omezení, jinými slovy: válka zastírá návrat k autokracii.



Foto: Jan Šibík

Obdiv k ruské kultuře nestačí

Války v Čečensku trvají už tři sta let. Za cara to byly kruté koloniální války, za Stalina hraničily s genocidou, když deportoval celou populaci, z níž třetina nepřežila transport do gulagů. Dnes můžeme s ohledem na poměr mrtvých a na krutost použitých prostředků mluvit o nejhorším konfliktu začátku 21. století.

Jelikož odmítáme dobrodružství kolonialismu a vyhlazování, jelikož obdivujeme ruskou kulturu a věříme ve schopnost Ruska rozvinout se v budoucí demokracii, jelikož se domníváme, že terorismus musí být po-

trestán, a» už je dílem bezstátních skupin nebo státních armád, žádáme, aby čečenskou otázku již nehalilo úslužné mlčení. Musíme ruské vládě pomoci vymanit se z pastí, ve které se zmitá a ohrožuje tak Čečence, Rusy i nás. Zdá se nám nepřijatelné, aby na příštím summitu skupiny G8, který se má konat v červnu v Rusku, byla čečenská otázka vypuštěna z jednání a nebyla předmětem veřejných diskusí. Bez ohledu na různorodost našich názorů v otázce samostatnosti Čečenska jsme všichni znepokojeni děsivou válkou bez konce.

Autoři: VÁCLAV HAVEL bývalý český prezident, ANDRÉ GLÜCKSMANN francouzský filozof, HASAN IBN TALÁL jordánský princ, FREDERIK DE KLERK exprezident Jihoafrické republiky, MARY ROBINSO-NOVÁ bývalá prezidentka Irska, YOHEI SASAKAWA předseda Nippon Foundation, KAREL SCHWARZENBERG český senátor, GEORGE SOROS americký finančník a filantrop, DESMOND TUTU nositel Nobelovy ceny míru, C Project Syndicate 1.3. 2006

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 11.3. 18 h. Mistrovice
neděle 12.3. 2. postní
7.15 h. Letohrad Gn 22,1-18
8.45 h. Lukavice Ž 116
10.15 h. Orlice Řím 8,31b-34
Mk 9,2-10

sobota 18.3. 18 h. Lukavice
neděle 19.3. 3. postní
diecézní sbírka „Plošné pojištění 1“
7.15 h. Letohrad Ex 20,1-17
8.45 h. Mistrovice Ž 19
10.15 h. Orlice 1 Kor 1,22-25
J 2,13-25

sobota 25.3. 18 h. Mistrovice
neděle 26.3. 4. postní
7.15 h. Letohrad 2 Kron 36,14-23
8.45 h. Mistrovice Ž 137
10.15 h. Orlice Ef 2,4-10
J 3,14-21

sobota 2.4. 18 h. Lukavice
neděle 3.4. 5. postní
7.15 h. Letohrad Jer 31,31-34
8.45 h. Lukavice Ž 51
10.15 h. Orlice Žid 5,7-9
J 12,20-33



Ok nko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz